

Varhaiskasvatusyksikkö / toimipiste Vy. Ylä-Malmi / Pk. Ylä-Malmi	Toimintakausi 2019-2020
Osoite Notkotie 12, 00700 Helsinki	
Puhelin 09-31029630	Sähköpostiosoite pk.yla-malmi@hel.fi
Päivämäärä jolloin esiopetuksen toimintasuunnitelma on käsitelty ja hyväksytty 14.1.2020	Varhaiskasvatuksen aluepäällikön allekirjoitus ja nimenselvennys Ulla Peitsaari

#### Oppimisympäristön ja pedagogisen toiminnan kuvaus

(ryhmät, esiopetuksessa olevien lasten määrä, tilat, pedagogiset tai toiminnalliset ratkaisut ja painotukset)

Päiväkoti Ylä-Malmilla on kaksi esiopetusryhmää: Pingviinit ja Höyryveturit. Pingviinien ryhmässä on esiopetusikäisiä lapsia 21. Ryhmässä on kaksi varhaiskasvatuksen opettajaa ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Höyryvetureiden ryhmässä on esiopetusikäisiä lapsia 7 ja "viskareita" 6. Ryhmässä on varhaiskasvatuksen opettaja, varhaiskasvatuksen erityisopettaja, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja sekä erityisavustaja.

Fyysisesti esiopetusryhmät sijaitsevat eri taloissa, Pingviinit Alatalossa ja Höyryveturit Ylätalossa. Fyysisenä oppimisympäristönä toimivat ryhmien omat tilat, muut päiväkodin sisätilat ja piha-alueet sekä alakoulun liikuntakenttä ja piha. Tämän lisäksi fyysisenä oppimisympäristönä toimivat myös Malmin peruskoulun liikuntasali (Talvela), päiväkodin lähiympäristö sekä koko Helsinki oppimisympäristönä. Pedagogisen toiminnan yhteistyökumppaneitamme ovat mm. Malmin peruskoulu, alueen muut esiopetusryhmät ja leikkipuistot, kaupunginkirjasto, kirjastoauto sekä Stadin ammattiopisto. Sosiaalinen oppimisympäristömme painottaa vuorovaikutusta lasten välillä sekä yhteistyötä ja ryhmätyöskentelyä.

Esiopetuksessa painottuvat tänä vuonna leikki, liikkuminen, oppimisen ilo, vertaissuhde- ja tunnetaidot, toiminnallisuus sekä oppimisen taidot. Toimintaamme ohjaa myös lasten ja perheiden asettamat toiveet ja odotukset esiopetusvuodelle. Käytämme toiminnan suunnittelun pohjana esiopetusmateriaalia Seikkailujen eskari, joka sisältää esiopetussuunnitelman mukaiset oppimiskokonaisuudet sekä laaja-alaisen osaamisen taidot. Lapsilla on joka päivä mahdollisuus leikkiin. Leikkirauha on ryhmässämme tärkeää ja tilat antavat siihen mahdollisuuden. Lapsilla on myös mahdollisuus pitkäkestoiseen leikkiin.

Esiopetuspäivä alkaa ulkoilulla, jonka jälkeen siirrymme sisälle toimintaan. Toiminta tapahtuu joko molempien ryhmien yhteisenä toimintana, oman ryhmän toimintana, pienryhmissä tai pareittain työskennellen. Aamupäivätoiminnan jälkeen ruokailemme noin klo 11.15, josta siirrymme kuuntelemaan satua.

### **Laaja-alainen osaaminen**

(mitä toimipistekohtaisia asioita ja toteuttamisen tapoja, miten lapset osallistuvat ja vaikuttavat toiminnan ja oppimisympäristön suunnitteluun?)

Lasten osallisuus on tärkeää. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin aktiivisesti. Suunnittelemme toimintaa laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueet huomioiden. Henkilökunnan tehtävänä on innostaa ja kannustaa lapsia ihmettelyyn ja pohdintaan sekä huolehtia, että lapsilla on kulloiseenkin toimintaan tarvittavaa välineistöä ja materiaalia. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan omia mielipiteitään ja asioista keskustellaan jatkuvasti. Yhteisöllisyys korostuu, koska teemme päätöksiä yhdessä keskustellen. Jokaisella lapsella on oikeus ja mahdollisuus osallistua päätöksen tekoon omalla tavallaan myös ilman aikuisten läsnäoloa keskinäisessä vuorovaikutuksessa.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueista ajattelua ja oppimista kehitetään vuorovaikutuksessa, jossa lapset keskustelun avulla jäsentävät oppimistaan ja henkilökunta avoimilla kysymyksillä ohjaa lapsia luovaan ja kriittiseen ajatteluun. Oppimisen ilo ja oivaltaminen on tärkeää ja niitä saadaan esimerkiksi leikkien, pelien ja tehtävien avulla. Iloitsemme onnistumisista ja kannustamme toisiamme yrittämään myös haastavilta tuntuvia asioita. Lasten eskaritehtävien tuotokset tallennetaan oppimiskansioihin, josta voimme seurata lasten kanssa kehitystä ja muistella mitä ollaan tehty ja opittu.

Kulttuurista osaamista, vuorovaikutusta ja ilmaisua harjoitellaan aikuisten tuella. Vuorovaikutukseen panostetaan ja harjoittelemme jatkuvasti toisten kuuntelemista ja huomioimista sekä hyviä tapoja. Käytämme kommunikaation tukena kuvakommunikaatiokuvia. Hyväksymme jokaisen yksilönä ja tunnistamme erilaisia näkemyksiä esimerkiksi keskustelemalla mielipiteistä. Lapset harjoittelevat toimimaan kaikkien lasten kanssa ja panostamme vertais- ja kaverisuhteiden luomiseen. Tutustumme ryhmässämme edustettuihin kulttuureihin juhlien yhteydessä, ja teemme tutuksi suomalaista kulttuuria.

Itsestä huolehtimista ja arjen taitoja harjoitellaan joka päivä esiopetuksen arjessa sekä retkillä. Lapsilla on omat esiopetustarvikkeet, joista huolehtimista harjoitellaan. Lapset myös huolehtivat itse tavaroistaan ja eskarin tavaroista. Harjoitellaan huolehtimaan itsestä ja muista sekä pyytämään ja antamaan apua myös kaverille. Turvallisuuteen kiinnitetään jatkuvasti lasten kanssa huomiota, mutta turhista kielloista on luovuttu. Ohjeissa ja säännöissä keskitytään sallivuuteen ja kaikesta voidaan keskustella. Retkien yhteydessä harjoitellaan turvallista liikkumista liikenteessä. Terveellisiä elämäntapoja kehitämme liikkumalla ja ulkoilemalla runsaasti päivittäin sekä kiinnitämme huomiota levon tärkeyteen. Ruokailussa lapset määrittelevät itse, minkä verran haluavat syödä. Ruokailussa annamme kaikille ruokarauhan.

Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten merkkien sekä asioiden lukutaitoa ja sitä harjoitellaan tutustumalla tekstiin, numeroihin ja matematiikkaan, kuviin sekä symboleihin. Kiinnitetään huomiota ympäristön merkkeihin ja pohditaan niiden merkityksiä. Teksti voi olla esimerkiksi kirjoitettua, puhuttua tai digitaalista. Lasten kanssa myös tuotetaan erilaisia viestejä, esimerkiksi kirjoittamalla, piirtämällä tai äänittämällä. Tästä esimerkkinä on syys- ja kevätkaudella ilmestyvä lasten tuottama Eskarisanomat, jossa esitellään menneitä tapahtumia. Tietoa voidaan esittää monella tavalla. Monilukutaitoa harjoitellaan tutustumalla erilaisiin medioihin sekä vieraillemalla esimerkiksi kirjastossa, teatteri Raatikossa ja museossa. Lisäksi monilukutaitoa harjoitellaan tutustumalla ja lukemalla erilaisia kuvia, tekstejä ja laulun sanoja sekä tulkitsemalla niitä.

Tieto- ja viestintäteknologiaa harjoitellaan tutustumalla erilaisiin digivälineisiin, kuten tablettiin ja tietokoneeseen. Tabletilla dokumentoidaan (video- ja valokuvaaminen, äänittäminen, piirtäminen), pelataan ja tutustutaan erilaisiin medioihin. Harjoitellaan laitteiden ja välineiden turvallista käyttöä, kiinnittämällä huomiota ruutuaikaan ja laitteiden pedagogiseen merkitykseen. Tietokoneella etsitään tietoa ja leikkikirjoitetaan.

Osallistumisen ja vaikuttamisen taidot kehittyvät, kun lapsi kokee itse voivansa vaikuttaa ympäristöönsä ja itseään koskeviin päätöksiin. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin aktiivisesti. Lapsia rohkaistaan ilmaisemaan oma mielipiteensä. Vaikuttamaan pääsee myös äänestämällä, jota harjoitellaan usein. Olemme keränneet yhteisiä sopimuksia asioista, joita toisiltamme odotamme. Sopimuksia on helpompi noudattaa, kun niihin on päässyt itse vaikuttamaan. Sopimuksia myös pohditaan ja arvioidaan, miksi ne ovat hyödyllisiä. Kohtelemme toisiamme arvostavasti, kuuntelemme toisiamme ja toimimme kaikki yhdessä.

### **Oppimiskokonaisuudet, teemat, projektit**

Esiopetuksen opetussuunnitelman yhteisiä tiedon- ja taidonalojen tavoitteita ja sisältöjä yhdistellään esiopetustoimintaa suunnitellessa. Henkilökunta tarjoaa lapsille innostavaa tekemistä, on sensitiivinen lasten aloitteita ja ajatuksia kohtaan ja ottaa ne huomioon. Lapsia kuunnellaan toimintaa suunnitellessa. Lapsille annetaan mahdollisuuksia tuoda ilmi omia ehdotuksiaan ja toiveitaan. Myös lasten tarpeet ja mielenkiinnon kohteet ovat henkilökunnan havainnoinnin kohteena ja ne huomioidaan toimintaa suunniteltaessa. Henkilökunta rikastuttaa ja luo mahdollisuuksia lasten ideoista nouseville teemoille. Oppimiskokonaisuuksissa, teemoissa ja projekteissa on tärkeintä prosessi. Projektien jälkeen toimintaa arvioidaan yhdessä ja pohdimme haasteita ja onnistumisia. Kaikki osallistuvat oppimiskokonaisuuksiin ja projekteihin valitsemallaan tavalla. Toiminnan tulee olla riittävän haastavaa. Lapsella on myös oikeus työskennellä omaan tahtiinsa, jonka vuoksi toimintaa eriytetään lasten taidot huomioon ottaen. Jokaisella lapsella on myös oikeus saada apua ja tukea toiminnassa.

<p><b>Toiminnan dokumentointi ja arviointi</b></p> <p>Toimintaa dokumentoidaan ja arvioidaan yhdessä lasten kanssa. Eskarissa lapsi kerää viikoittain omaan vihkoonsa valitsemaan tehtäviä, kuvia tai muita merkityksellisiä asioita, joihin voi palata myöhemmin. Pedagoginen dokumentointi antaa vanhemmille mahdollisuuden olla osallisena lapsen arjessa. Dokumentoinnissa korostuvat lapsen vahvuudet; tämän minä jo osaan. Dokumentointitapoja on monia, esimerkiksi valokuvaaminen, piirtäminen, lasten haastattelu ja sadutus sekä kirjoittaminen.</p> <p>Arviointia harjoitellaan lasten kanssa päivittäin eri tilanteissa. Opettellemme pohtimaan tehtävien onnistumista ja myös sitä, mikä vaatii vielä harjoittelua. Lasten kanssa harjoitellaan mielipiteen ilmaisua ja sen perustelua monin eri tavoin. Arviointia suoritetaan eri toiminnoissa; tapoja ovat esimerkiksi keskustelu, peukku ylös / alas sekä suru- tai hymynaama. Henkilökunta arvioi toimintaa yhdessä lasten kanssa, viikoittaisissa tiimipalavereissa, vanhempien kanssa käydyissä keskusteluissa sekä yhdessä koko päiväkodin henkilökunnan kanssa sekä pedagogiikka-aiheisissa palavereissa opettajien kanssa.</p>	
<p><b>Huoltajien osallisuus</b></p> <p>Huoltajilla on mahdollisuus vaikuttaa ja osallistua ryhmän toimintaan ja suunnitteluun. Syksyn vanhempainillassa sai esittää toiveita, mitä haluaisi lapsen kokevan tai oppivan esiopetusvuoden aikana. Myös päivittäiset tuonti- ja hakutilanteet, Lapsen esiopetuksen oppimissuunnitelma -keskustelu sekä päiväkodin ja ryhmän yhteiset tilaisuudet tarjoavat vanhemmille mahdollisuuden vaikuttaa toimintaan. Päiväkodissa toimii myös vanhempaintoimikunta.</p> <p>Esiopetuksen toiminnasta viestitään päivittäisissä kohtaamisissa, ryhmän eteisessä näkyvillä olevassa viikko-ohjelmassa sekä sähköisillä tiedotteilla. Viikkotiedotteessa käsitellään mennyttä viikkoa toiminnan näkökulmasta ja kerrotaan tulevan viikon ohjelma.</p>	
<p><b>Yhteisöllinen oppilashuolto</b> (opetusryhmien hyvinvointi, kiusaamisen ehkäisy, sukupuolten tasa-arvo)</p> <p>Ryhmiemme tavoitteena on luoda turvallinen, suvaitsevainen, toiset huomioiva ja mukava ilmapiiri, jossa kaikki tulevat hyväksytyksi omana itsenään. Jokaisella on oikeus koskemattomuuteen ja omiin rajoihin. Huolehdimme myös työrauhan toteutumisesta. Esiopetus on yhdenvertaista ja tasa-arvoista ja lapset oppivat kunnioittamaan ja arvostamaan toisiaan. Kiusaamisen ehkäisy perustuu ryhmäytymiseen ja yhteisöllisyyden kehittämiseen sekä sosiaalisten taitojen harjoitteluun. Kiusaamisen ehkäisyä pohditaan myös yhdessä vanhempien kanssa hakukahveilla. Lapset harjoittelevat ristiriitatilanteiden käsittelyä yhdessä ja henkilökunnan tuella. Lisäksi harjoittelemmekin tunnetaitoja, eli tunteiden tunnistamista, nimeämistä ja ilmaisua. Lapsilla on oikeus mielipiteeseensä ja valintoihinsa, ilman sukupuolesta tai muista tekijöistä johtuvia ennako-odotuksia.</p>	
<p><b>Eri kieli- ja kulttuuritaustaisten lasten suomi toisena kielenä opetuksen järjestelyt ja äidinkielen tuki</b></p> <p>Suomi toisena kielenä opetusta toteutetaan esiopetuksen arkeen integroituna. Lisäksi Roihusten arjessa –materiaalia hyödynnetään erillisessä kielikerhossa, jossa harjoitellaan suomen kielen sanastoa, puheen tuottamista ja ymmärtämistä. Lapsia tuetaan muun muassa kuvien ja pienryhmätoiminnan avulla. Lapsen esiopetuksen opetussuunnitelmaan kirjataan monikielisyyden suunnitelma. Teemme yhteistyötä alueen suomi toisena kielenä opettajan kanssa ja konsultoimme häntä tarvittaessa.</p>	
<p><b>Perusopetukseen valmistavan opetuksen järjestelyt esiopetuksessa</b></p> <p>Valmistavaa esiopetusta ei ole päiväkotit Ylä-Malmilla kaudella 2019-2020.</p>	
<p><b>Yleistä, tehostettua ja erityistä tukea saavien lasten esiopetuksen järjestelyt</b></p> <p>Huoltajille kerrotaan poikkeavaan koulun aloitukseen liittyvistä asioista ja kuulemismenettelyistä.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- yksilölliset tehostetun ja erityisen tuen suunnitelmat kirjataan lapsikohtaisiin suunnitelmiin.</li> <li>- moniammatilliseen arviointikeskusteluun osallistuvat päiväkodin johtaja, varhaiskasvatuksen opettaja, kiertävä varhaiskasvatuksen erityisopettaja sekä tarvittaessa suomi toisena kielenä –opettaja, neuvolan terveydenhoitaja tai muu asiantuntija</li> </ul>	
<p><b>Moniammatillinen arviointikeskustelu</b></p> <p>Vo Reetta Moliis, veo Liisa Lattu, pk:n johtaja Ari-Jukka Luhtavaara, kveo Päivi Tuunainen</p>	<p>Keskustelun päivämäärä 17.10.2019</p>
<p><b>Esiopetuksen ja perusopetuksen välinen yhteistyö</b> (Yhdessä oppimisen suunnitelma) Liite</p>	<p>Suunnitelman päivämäärä 11.9.2019</p>
<p><b>Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta ja muut yhteistyötahot</b></p> <p>Malmin seurakunta, lastensuojelu sekä oppilashuollon palvelut: neuvolan terveydenhuolto- ja psykologipalvelut, esiopetuksen kuraattori ja psykologi sekä lapsiperheiden perhetyön sosiaaliohjaajat.</p>	